

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus IX. Ne sede vacante quid innovetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

cessum improbitas voti, quam averfatur Canon. Vetus dicitur ad collationem, quae ab initio nulla, & a Canonibus indistincte prohibita, nam potest contra eos convalere solo casu, non accedente novo Praelato, cuius est conferre factum, *Quod utile 29. D. de R.I.*

7 Hinc quatuor in casu potest, An collatio ante devolutionem, ea superveniente convalescat? R. Id posse videri, ex eo, quod nihil sit peccatum contra Canones, qui prohibent & irritant tantum collationem non vacantis; hic autem vacat. Quibus non obstantibus, dicendum, non convalere, ex ratione jam dicta, quod ab initio nulla tractu temporis non convalescat; & quod pro dato habeatur ab illo datum, qui de iure dare non potest, *c. 5. in fine inf. De iure patron. uti hoc in casu, neque enim jus est dandi ante devolutionem. Facit eodem arg. c. Decernimus Xl. q. 7. ubi si Episcopus intra tempus praesentationis, spretis patronis conferat beneficium obnoxium iuri patronatus dicitur irrita restitutio, Fel. n. in c. Cum ex officio n. 37. De praescript. Rebuff. in Praxi benefic. tit. de devolut. n. 32.*

8 Haec ita secundum iuris communis dispositionem. Speciali iure S. Pontifici, ad quem spectat iuris humani dispositio, est licentia ad non vacantia jus tribuere, *c. 13. in princ. de praeb. in 6. sive dando alicui jus Canonicatus sine praebenda, quae primo vacans eidem est conferenda, & alii licet ab ignorante Praelato facta collatio est nulla, c. si postquam 13. de praeb. in 6. sive mandando, ut alicui provideatur quo casu collatio alteri facta ab ordinario, licet non impune, non est tamen irrita, nisi contra factum Pontifex irritum & inane decreverit, aut executorem simul dederit, qui ordinatio suam insinuavit potestatem. Fit enim per hoc affecta praebenda primo vacans, ut alteri non recte conferatur, & negligente ordinario, possit executor nominato per Pont. praebendam conferre, *c. 5. de 6. eod. in 6. Quid iuris sit, si pluribus ad idem beneficium gratia expectativa sit data, colligatur ex iis, quae dicta sunt supra, De rescript. num. 19.**

9 Habent & quaedam Universitates Studiorum generalium concessam sibi nominationem promotorum ad primo vacantia certis

quibusdam legibus, idque in promotione studiorum, tum etiam Ecclesiarum, ut doctis iis effulgeant, per eosque regantur quibus post insinuationem temporis factam illi, qui conferendi habet, alteri non recte conferuntur, mo vacantem praebendam. Et quavis Tit. Sess. 24. c. 19. De reform. mandata de provisione, gratias expectativas, aliaque privilegia provisiones ad vacatura etiam Universitatum & Collegiis, aliisque concessas revocantur, consultus tamen postea Pont. declaravit dictam revocationem iuri nominando illi sitatibus concessa non esse derogatam, Val. Wam. Conf. 254. circa princ. Inter quatuor temporis beneficia vacantia sine conferendo dictum supra De suppl. neglig. Praelat.

TITULUS IX.

Ne sede vacante quid innovetur.

SUMMARIUM.

1. Sede vacante omnia in statu suo conservantur.
2. 4. Capituli Sede vacante potest, & quomodo beneficia recte conferat.
3. An & recte conferat, quae iure reservata sunt, & ad Episcopi collationem?
5. Exercet ea quae sunt iurisditionis?
6. An & absolvat à juramento?

AD collationis validitatem inspecta, an Sede vacante sit facta, tunc enim vel futuro Episcopo vel Ecclesiae sine Episcopo injuria, omnia in suo statu sunt conservanda. Hinc contra Ecclesiam lis inchoata non potest per sententiam dirimitur, Sede vacante, quae tamquam contra pupillum indefensum non tenet, *c. fin. h. 2. Vacantia inter beneficia non conferuntur a Capitulo, c. 2. de Collatio enim fructibus adnumeratur, Fel. n. Cum olim 14. sup. de majorit. & obed. in 2. to futuro Praelato reserveret, c. 4. sup. de officio ordin. Abbas ad d. c. 14. num. 2. cum fructibus iure communi futuro Praelato sine reservatione dicitur, *fin. de off. ordin. in 6. Quod acceptum de iis beneficiis, quorum liberta collatio Episcopum solum pertinet. * Dico, h. 2. 12. 12.**

ta, nam ea, quorum collatio est necessaria, re-
ctè per Capitulum Sede vacante, conferuntur:
quod & insinuat præsentatos, c. 1. *De insinuat in*
6. & confirmat electos, d. c. 14. Ratio est, quòd
per eam rem nullus contingat futuro prælato
detrimentum, cuius commodum consistit in li-
bertate conferendi, cui velint, quæ hic non est
Abbas *ad c. 2. nu. 6. b. 1.*

3. Quæstio autem est, An Capitulum rectè
conferat ea, quæ iure devoluta spectant ad Episcopum
collationem? Resp. Id velle Joan. Andr. in
c. Quamquam 38. num. 1. de elect. in 6. quæ sequitur
Abbas d. c. 2. n. 3. ex ratione quod collatio
ex causa devolutionis non computetur inter
fructus. Verius tamen, non licere Capitulo ea
conferre, eo quòd sint ejusdem rationis cum
iis, quæ iure proprio habet conferenda, quan-
doquidem & devoluta liberè conferat, ut idem
juris in iis statui debeat: quam opinionem probat
Felin. *in d. c. 14. n. 3. circa med. Abbas ibid.*
nu. 2.

4. Dico, ad Episcopum solum, nam si commu-
niter ad Episcopum & Capitulum spectet col-
latio, illo mortuo, vel suspensio, rectè conferat
Capitulum, quod in iure suo conferendi non
est impediendum propter Episcopi casum, ut è
contra rectè confert Episcopus Capitulo red-
dito inhabili per suspensionem, vel per excom-
municationem singulorum de Capitulo, *c. anti-*
co in princ. eod. in 6. 3. ad Episcopum solum spe-
ctet collatio, cum ad sensu & consilio sui Cap-
tuli, eo mortuo, vel suspensio, non licet Capitu-
lo conferre, quòd per hoc nihil juris amittat,
nisi in relaxatione petenda Episcopus sit negli-
gens, *d. c. un. s. 1.* Si de consilio Episcopi spectet
collatio ad Capitulum, illo mortuo, vel in re-
motis agente, non impeditur Capitulo con-
ferre, ne interim Ecclesia patiatur detrimen-
tum, *d. c. un. in fine.*

Ea, quæ sunt jurisdictionis, vacante Sede à
Capitulo rectè exercentur: quòd suam accom-
modat auctoritatem permutationi, *Gl. in Clem.*
1. de rer. permitt. dat. literas dimissorias, c. 7. de
temporib. ordin. in 6. in crimina inquirat, visitat,
punit, dispensat cum illegitimis ad minores
Ordines; cum & in ea, quæ sunt voluntariæ
jurisdictionis, Capitulum succedat, præter-
quam in casibus exceptis, *Nav. c. 1. conf. 7. de sibi*
is presby.

Q. An & absolvat à juramento? R. Ita vi-
deri, cum, ut dictum, ea, quæ sunt juris di-
ctionis Sede vacante ad Capitulum transeant,
si ea expresse non inveniantur prohibita. Felin.
in c. 1. num. 20. sup. de iurejur. & proprio iure
ad Episcopum spectent. Nam ea, quæ sunt de-
legata, vel alias speciali iure competunt, non
transeunt, quia sunt personalia. Ea, quæ sunt
ordinis, mandat Capitulum vicino Episcopo,
c. 1. cui q. 2. de elect. in 6. Abbas in d. c. 14. ubi
plene tradit, quæ possit Capitulum Sede va-
cante.

TITULUS X.

De his, quæ sunt à Prælato sine
consensu Capituli.

SUMMARIUM.

1. Consensus Capituli quando & in quibus re-
quisitus.
2. In quibus Consilium.

AD valorem eorum quæ facit Prælatus, vi-
dendum quoque an integrum & plenius
sit illi jus, non restrictum ad alterius consen-
sum, aut consilium. Interdum enim Capituli
consensus aut collaudatio requiritur, interdum
consilium tantum.

Consensus in iis desideratur, quæ sunt ma-
joris momenti; ut si agatur de alienando, *c. 1.*
h. 1. de præsentando, in casu, quo jus etiam
ad Capitulum spectat, quo invito non est fa-
cienda præsentatio, nisi aliud habeat consue-
tudo, c. 6. h. 1. de concedendo alteri Ecclesie
jus patronatus, quia Ecclesia, ad quam spectat
laxaretur, c. 8. h. 1. Hinc nec parochiales Ec-
clesias, earumque obventiones, consentiente
licet patrono, inconsulto Capitulo, transfert
in locum pium, c. pen. h. 1. 1. Donationem
tamen decimarum per laicum, quas ille ante
Concil. Lateranense habuit, alteri, quam
à qua detinet, Ecclesie factam firmat solus
consensus Episcopi, c. 7. h. 1. ex ratione, quòd
nihil alienetur spectans ad Ecclesiam, cum
decimæ istæ laico in feudum concessæ, ab
eodem jure detineantur qua de re infra, 1. 1. de
decimis. Quantum ad concessionem rerum
Eccle-